מערך פעילות

חג החנוכה

משך: שעה וחצי
קהל יעד: ש״שנים

עזרים: שולחן 1: דף הסבר, טקסט, טושים, כרטיסיות ריקות. שולחן 2: דף הסבר, עיתונים, מספריים, דבק, גליל נייר גדול. שולחן 3: דף הסבר, קלפים. שולחן 4: דף הסבר (נספחים)

המערך מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועד לכל המגדרים

רציונל

חג החנוכה בתרבות היהודית הוא חג הגדוש בסמלים: גבורה, ניסים, אור ועוד. סמלים אלו מקבלים משמעות שונה היום ומהווים עבורנו הזדמנות להעמקה בהבנתם ובחינה כיצד הם מתקשרים לחיי היום־יום שלנו.

מטרות

- ✓ עיסוק במשמעות חג החנוכה והסמלים המוזכרים בו.
- ✓ העמקה בסמלי החג וקישורם לחיינו היום.

הערה למנחה: מומלץ לקשט את החדר באווירת החג (מפות, כיבוד וכו׳).

מהלך

1 פתיחה – ״סיפור בהמשכים״

נאמר שבמפגש היום נעסוק בחג החנוכה. נתחיל במשחק "סיפור בהמשכים": נערוך סבב בין המשתתפים, שבו המשתתף הראשון מתחיל לספר ברצף את סיפור החנוכה כפי שידוע לו. כאשר המספר נעצר או נתקע, מי שאחריו חייב להחליף אותו באותה נקודה ולהמשיך – עד שמגיעים לסוף הסיפור. במידת הצורך נשלים פרטים קריטיים בסיפור לאחר מכן (תקציר הסיפור למנחה – נספח 1).

2 שולחנות חג

נחלק את המשתתפים ל־4 שולחנות. בכל שולחן פעילות שונה (דפי הסבר והעזרים לכל פעילות – נספח 2). משמיעים מוזיקת חג ברקע. המנחה מסתובב בין הקבוצות. לאחר כרבע שעה מפסיקים את המוזיקה ומבקשים מהקבוצה לעבור לשולחן הבא – עד שמשלימים סיבוב שבו כל קבוצה ביקרה בכל השולחנות.

3 סיכום

נשב במעגל ונקרא את הטקסט הבא:

"בראשית דולק אור אחד, ועוד אחד ועוד אחד, ועוד אחרים. החושך יחוור כליל. מתוך הצעירים, בני דלת העם, ייבקע האור בראשונה, ואחר ילוו עליהם האחרים, אוהבי הצדק והאמת, החופש והקידמה האנושית, היופי. ובהיות הנרות כולם דולקים, ישתאו וישמחו על העבודה שנעשתה. אין לך תפקיד חשוב ומביא אושר יותר מתפקיד השמש משרת האור."

מתוך: "המנורה" / בנימין זאב הרצל

סבב סיום: כל משתתף מספר על נקודת אור שהוא לוקח איתו מהמפגש.

מערכי פעילות נוספים ניתן למצוא במרכז ההדרכה של מחלקת שנת שירות

נספח 1

תקציר הסיפור למנחה

במאה השנייה לפני הספירה האימפריה היוונית שלטה במרחב הארץ־ישראלי. המשטר בהנהגתו של אנטיוכוס רצה לנתק את היהודים מהיהדות כדי שיטמעו בתוך תרבות יוון. כדי לממש זאת, הוציא אנטיוכוס אל מחוץ לחוק את קיום המצוות – כולל תלמוד התורה, כשרות, שבת, חגים, ברית מילה ועוד. הדבר החל למוטט את בסיס החיים היהודיים. היו יהודים שאכן עזבו את מסורת אבותיהם, התחתנו עם יוונים, העניקו לעצמם שמות יווניים, ולמעשה אימצו אורח חיים יווני. אנשים אלו כונו "מתייוונים". לעומתם, היו יהודים שנשארו נאמנים לדתם. בתגובה לגזירות הקשות, שנמשכו כשלוש שנים, קבוצת יהודים קטנה – החשמונאים (המכבים) – ברחה להרי יהודה והכריזה מרד גלוי על גזירות אנטיוכוס. קבוצה זו, בהנהגת מתתיהו החשמונאי ובנו יהודה המכבי, ניהלה מלחמה נגד הצבא של אנטיוכוס. אנטיוכוס שיגר גייסות צבא מאומנים כדי לדכא את המרד – אבל קומץ המכבים הצליח לגבור על אלפי החיילים ולגרש אותם מאדמתם.

נספח 2 · שולחן 1

"על הגבורות"

אנא מלאו אחר ההוראות הבאות

- קראו יחד את הטקסט (משתתף אחד מקריא לכולם).
- כל משתתף כותב על גבי כרטיסייה **אדם שהוא גיבור בעיניו**, ומניח את הכרטיסייה במרכז השולחן.
- כל משתתף בוחר **גיבור שמישהו אחר כתב**, ומסביר כיצד בחירתו מתקשרת לטקסט שקראנו.

"הגבורה אינה פסגה. היא דרך העפלה, דרך שאין בה קפיצות. הגבורה אינה מושג צבאי. כל מקום שאתה מוצא בו קרבה, גם גבורה תמצא שם. אדם ההולך לערוך תצפיות מטאורולוגיות על אי בודד, באזור של חשכה ושלגים, גיבור הוא ודרכו קשה פי כמה מדרכו של איש היוצא להסתכנות חד פעמית. הרופא העובד במחקר מסוכן ועושה את גופו עצמו שפן־ניסיונות, גיבור הוא. וגיבור הוא גם המתיישב החלוץ, גם איש הרוח החי למען רעיונו ומפעל חייו. הגבורה האמיתית מתגלה גם בחולין של יום יום.

אנו רגילים לייחס את מושג הגבורה לצבאיות, מסיבה מובנה: מהלוחם נדרשת הסכמה [...] לקרבן חיים. אך אין זו הדרך היחידה [...] לא הפחדנות היא היפוכה של הגבורה אלא האנוכיות. האיש האנוכי יכול להיות אמיץ, אך גיבור לא יהיה. [...] הגבורה היא קודם כל מידה מוסרית. [...] הגבורה שהיא הקרבה, אינה אכזרית ביסודה, היא אינה מתאכזרת. זו הצורה הנעלה ביותר של השירות. ביסודה היא אהבת הזולת. דרכה האנושית ביותר של הגבורה היא השליחות"

"הגבורה" / יצחק שדה

נספח 2 · שולחן 2

"וציוונו להדליק..."

אנא מלאו אחר ההוראות הבאות

- כל משתתף גוזר מתוך העיתונים **תמונה המתארת תופעה / סוגיה בחברה הישראלית שאותה הוא מבקש "להאיר"**, מדביק אותה על הדף הגדול ורושם מתחתיה את שם התופעה / הסוגיה.
- **סבב שיתוף:** כל משתתף מספר איזו תופעה / סוגיה בחר ומדוע.

נספח 2 · שולחן 3

"על הניסים"

אנא מלאו אחר ההוראות הבאות

- **סבב שיתוף:** כל משתתף בוחר קלף (מהקלפים שבהמשך) ועונה על השאלה.

נספח 2 · שולחן 4

"על המלחמות..."

אנא מלאו אחר ההוראות הבאות

- כל משתתף סורק בטלפון שלו את הקוד לסרטון הבא (או לוחץ על הכפתור).
- **סבב שיתוף:** כל משתתף מספר על מקרה / חוויה / מחשבה בעקבות הסרטון.

לצפייה בסרטון ←

נספח 2 · שולחן 3

קלפי "על הניסים"

אם הייתי יכול/ה לבחור להיות בעל/ת כוח עליון בתחום מסוים, הייתי בוחר/ת ב...	אני הכי מאושר/ת כשאני...	אילו היה לי מטה קסמים, הייתי מבקש/ת להפוך ל...
אם חבר טוב היה צריך לומר עליי מספר דברים, מה הוא היה אומר?	לאחרונה גיליתי שאני יכול/ה...	הדבר שאני הכי מעריך/ה אצל אנשים / חברים...
הייתי רוצה לראות את עצמי בעוד 10 שנים מהיום ב...	אני הכי אוהב/ת לעשות...	לפעמים הייתי רוצה ש...
באיזה תחום הכי קל לי להצליח? מדוע?	האדם שאני הכי סומך/ת עליו הוא... בגלל...	סרט שראיתי והייתי ממליץ/ה עליו...

החלום שלי הוא...	ספר שקראתי והייתי ממליץ/ה עליו... מה היה בו?	דבר שאני אוהב/ת בעצמי
3 משאלות שהייתי מבקש/ת מדג הזהב...	שני דברים שבגללם כדאי להיתקע איתי על אי בודד	הדבר שהכי יחסר לי אם אעזוב לחו"ל לתקופה ארוכה...
אחד מהישגיי הגדולים...	הבילוי המושלם בעיניי...	הצלחה שהייתה לי והייתי רוצה לשתף...
חוויה משמעותית שחוויתי...	אתגר שאני מתמודד/ת איתו לאחרונה	דבר שלמדתי על עצמי לאחרונה